

Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera) Zachodniej Polski. Część 20. Tenebrionidae: Tenebrioninae.

Contributions to the knowledge of beetles distribution (Coleoptera) in Western Poland.
Part 20. Tenebrionidae: Tenebrioninae.

Marek BUNALSKI¹, Szymon KONWERSKI², Marek PRZEWOŹNY³,
Tomasz RUTKOWSKI², Paweł SIENKIEWICZ¹, Roman WĄSALA¹

¹ Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UPP,
ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań, marek.bunalski@up.poznan.pl

² Zbiory Przyrodnicze, Wydział Biologii UAM, ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań; szymkonw@amu.edu.pl

³ Zakład Zoologii Systematycznej, Wydział Biologii UAM, ul. Umultowska 89, 61-614 Poznań; hygrotus@amu.edu.pl

ABSTRACT: Chorological data from Western Poland concerning 19 species belonging to the subfamily Tenebrioninae have been demonstrated.

KEY WORDS: Coleoptera, Tenebrionidae, Tenebrioninae, Western Poland, distribution, new data.

Wstęp

Podrodzina Tenebrioninae była w ostatnich latach obiektem licznych badań. Podsumowaniem stanu wiedzy na temat jej rozmieszczenia w Polsce był pierwszy tom „Coleoptera Poloniae” (Iwan i in. 2012). Zebranie wszystkich publikowanych danych oraz przejrzanie kolekcji muzealnych dało obraz stanu poznania tej grupy oraz pokazało na ile pełne i aktualne są posiadane przez nas wiadomości. Stało się również inspiracją do uzupełnienia brakujących danych i aktualizacji starszych doniesień.

Cel i metody

Celem niniejszego opracowania jest uzupełnienie informacji dotyczących występowania przedstawicieli podrodziny Tenebrioninae w zachodniej części kraju. Nowe dane pochodzą z niepublikowanych badań i obserwacji terenowych prowadzonych na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci. Dla wskazania źródła informacji zastosowano następujące oznaczenia: [MB] – Marek BUNALSKI, [MP] – Marek PRZEWOŹNY, [SK] – Szymon KONWERSKI. O ile nie zaznaczono inaczej osoby te były również bezpośrednimi obserwatorami.

W opracowaniu wykorzystano także materiały przekazane przez inne osoby, co oznaczono w tekście

następującymi skrótami: A.B. – A. BLADOWSKI, K.G. – Krzysztof GÓRECKI, K.K. – K. KONIECZNY, M.C. – Małgorzata CEJKO; P.A. – Maciej PABISIAK, P.M. – Paweł MROWIŃSKI, P.S. – Paweł SIENKIEWICZ, R.W. – Roman WĄSALA, S.A. – Stefan ALWIN; S.J. – S. JAKÓBCZYK, T.R. – Tomasz RUTKOWSKI, W.K. – Wojciech KUBASIK, W.Ś. – Wojciech ŚLIWA. Wszystkim wymienionym osobom składamy serdeczne podziękowania.

Pozostałe skróty opisano w pracy poświęconej Alleculinae (BUNALSKI i in. 2019).

Gatunki wymieniono w porządku alfabetycznym, a ich nazewnictwo przyjęto za „Catalogue of Palaearctic Coleoptera” (LÖBL i SMETANA 2008). Zakres terytorialny przyjęto taki, jak w poprzednich opracowaniach cyklu, a podział zoogeograficzny zgodny z „Katalogiem Fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1987). Kwadraty UTM w obrębie regionów uporządkowano alfabetycznie.

Bionomię i upodobania ekologiczne zaprezentowanych gatunków omawiają m.in. STEBNICKA 1991, BURAKOWSKI i in. 1997 oraz IWAN i in. 2012. Informacje o ich rozmieszczeniu w Wielkopolsce można znaleźć m.in. w pracy BUNALSKI i in. 2011, IWAN i in. op. cit.

Wyniki

Poniżej przedstawiono nowe informacje dotyczące występowania w zachodniej Polsce 19 gatunków z rodziny Tenebrioninae.

Alphitobius diaperinus (PANZER, 1797)

Pobrzeże Bałtyku: VV88 Dziwnów, 24 VII 2016, 1 ex., na plaży [MP]; VV99 Trzęsacz ad Rewal, 24 VII 2016, 1 ex., na plaży [MP].

Pojezierze Pomorskie: VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 14 VIII 2011 (1 ex.), 28 VII 2013 (1 ex.), 2 VIII 2014 (1 ex.), 17 VII 2015 (1 ex.), 11 VII 2016 (1 ex.), 24 VIII 2016 (1 ex.), 30 VIII 2016 (1 ex.), 2 VIII 2018 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU16 Moczydło ad Barlinek: 11-16 VII 2014 (1 ex.), 2 VIII 2014 (1 ex.), 10 VIII 2014 (2 exx.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU67 Głusko ad Dobiegniew, 10 VIII 2014, 1 ex., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WU43 Krobilewko ad Skwierzyna, 8 VIII 2011, 1 ex., tereny leśne, samołówka świetlna [MB]; WU72 Chalin ad Sieraków, 19 VI 2013, 1 ex., do światła [MP]; XT38 Radzewice vic., 25 VII 2008, 1 ex. (martwy), starorzecze Warty, w spróchniałym pniu [SK]; XT80 Chojnik ad Szklarka Przygodzicka, 14 IX 2014, 11 exx., budka dla nietoperzy, w guanie, leg. T.R. [SK]; XT90 Szklarka Przygodzicka 13 III 2013, 1 ex., pod korą świerka w grądzie, leg. T.R. [SK], idem, 10 VIII 2014, 1 ex., w domu, leg. T.R. [SK], idem, 30 VII 2016, 24 exx., w zbożu zmagazynowanym w pomieszczeniu gospodarczym, leg. T.R. [SK]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 21 V 2011, 1 ex., łąki nadrzeczne, w czerpak [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 25 VI 2007, 1 ex., przy domu [MB], idem, 12 VII 2011, 1 ex., przy domu, do światła [MB]; XU20 Plewiska ad Poznań: 15 VI 2015 (1 ex.), 19 VI 2016 (1 ex.), 7 VI 2019 (1 ex.) – w domu [SK].

Dolny Śląsk: WS97 Kawice, 16 II 2014, 1 ex., pod korą platanu, leg. K.K. [SK].

Bolitophagus reticulatus (LINNAEUS, 1767)

Pojezierze Pomorskie: VU54 Czelin ad Mieszkowice, 22 VII 2009, 1 ex., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 12 VIII 2007 (1 ex.), 23 VI 2008 (1 ex.), 21 V 2010 (1 ex.) 22 V 2014 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU17 Słowicze ad Barlinek, 11 VI 2010, 3 exx., w hubie na buku, leg. R.W. [MB]; WU56 Mierzęcín ad Dobiegniew, 3 VII 1997, 2 exx., „Wiejkowski Las”, w hubie [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT85 Gubin vic., 15 IV 2011, 1 ex., las mieszany, w próchnie [SK]; WU72 Chalin ad Sieraków, 21 VI 2013, 1 ex., buczyna koło jez. Chalinek [MP]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 11 I 2014, 3 exx., ols nad jeziorem, pod przegrzybiałą korą martwych olch [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 22 XI 2006, 2 exx., tereny leśne, na hubach [MB], idem: 1-5 V 2007 (2 exx.), 20 V 2007 (3 exx.) – tereny leśne [MB]; idem, 1 V 2013, 7 exx., tereny leśne, na hubie brzozy [MB], idem, 12 III 2015, 7 exx., wyhodowano z huby na leżącym pniu brzozy [MB].

Diaclina fagi (PANZER, 1799)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XU20 Poznań-Ogrody, 23-25 V 2014, 1 ex., ogród KEOS UPP, samołówka świetlna [MB]; XU31 Poznań-Umultowo, 11 V 2018, 1 ex., kampus UAM, w kompoście [SK].

Eledona agricola (HERBST, 1783)

Pojezierze Pomorskie: VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 6 IX 2008 (2 exx.), 18 IX 2008 (1 ex.) – tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU56 Mierzęcín ad Dobiegniew, 15-17 VI 2006, 1 ex., dąbrowa, ad lucem, leg. W.K. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT74/84 rez. „Uroczysko Węglińskie” ad Węgliny, 24 VI 2011, 1 ex., pod korą dębu [SK]; WT18 Gryżyna vic., 3 VI 2016, 3 exx., przydrożna aleja, na korze starych dębów [MB]; WU72 Chalin ad Sieraków, 6 VI 2011, 1 ex. [MP]; XU20 Poznań-Ogrody, 6-8 VI 2014, 1 ex., ogród KEOS UPP, samołówka świetlna [MB]; XU40 Swarzędz, 2 V 2013 (licznie), brzeg jez. Swarzędzkiego, pod korą spróchniałej wierzby [SK].

Latheticus oryzae WATERHOUSE, 1880

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT83 Jezioro Wysokie ad Gubin, 26/27 VIII 2011, 1 ex., OEPL, samołówka świetlna, leg. P.M. [SK]; XU20 Poznań-Ogrody, 23 V 2014, 1 ex., ogród KEOS UPP, samołówka świetlna [MB], idem, 10 VII 2014, 1 ex., sala KEOS UPP, na oknie [MB].

Melanimon tibialis tibialis (FABRICIUS, 1781)

Pobrzeże Bałtyku: VV68 Międzyzdroje vic., Woliński P.N., 4 VII 1997, 3 exx., na plaży [MB]; XA46 Czołpino vic., Słowiński P.N., 21 IX 1995, 1 ex., na wydmach [SK]; idem, 20 IX 2003, 3 exx., na wydmach [MP].

Pojezierze Pomorskie: VU45 rez. „Wrzosowiska Cedyńskie” ad Cedynia, 20 IV – 14 V 2009, 1 ex., murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU54 Gozdowice vic., 20 IV – 14 V 2009 (7 exx.), 14 V – 4 VI 2009 (2 exx.), 4 VI – 2 VII

2009 (7 exx.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.) – murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 Owczary vic.: 20 IV – 14 V 2009 (2 exx.), 14 V – 4 VI 2009 (5 exx.) – murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 rez. Pamięcin, 20 IV – 15 V 2009, 4 exx., murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 Laski vic.: 14 V – 4 VI 2009 (1 ex.), 4 VI – 2 VII 2009 (2 exx.) – murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WU30 Boryszyn ad Lubrza, 19 VI 2005, 1 ex., żwirownia za wsią [MB]; WU60 Miedzichowo, 23 VI 1961, 2 exx., w rowki chwytny, leg. S.A. [MB]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 4 VIII 2013 (1 ex.), 2 VI 2015 (6 exx.) – zbiorowisko roślinności ruderalnej, na ziemi [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 12 IV 2007, 4 exx., tereny leśne, na drodze [MB], idem: 9 IV 2011 (6 exx.), 25 IV 2011 (5 exx.) – tereny leśne, w wyrobiskach piasku [MB].

Nalassus (Nalassus) dermestoides (ILLIGER, 1798)

Pojezierze Pomorskie: VU47 Raduń vic., 20 IV – 15 V 2009, 1 ex., murawa ostnicowa, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT73 Mielno ad Gubin, 12-28 VI 2011, 1 ex., oddz. 245, pułapka ziemna w borze, leg. T.R. [SK]; VT83 Datyń ad Gubin, 15 IV 2011, 3 exx., skarpa kserotermiczna, pod korą *Quercus robur* [SK]; XT39 Kątnik ad Łęczyca, 15 IV 2008, 1 ex., W.P.N., w próchnie leżących pni drzew liściastych [SK]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 30 III 2014, 6 exx., las nad jeziorem, pod korą suchej olchy [MB].

Neatus picipes (HERBST, 1797)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT74 Grabice vic., 28 VIII 2011, 1 ex., pod korą obumierającego dębu [SK]; VT74/84 rez. „Uroczysko Węglińskie” ad Węgliny, 25 VI 2011, 2 exx. pod korą dębu [SK]; VT83 Natura 2000 „Jeziora Brodzkie”, 14 IX 2019, 1 ex., pod korą dębu [SK]; WT39 Grodziszczce, 28 VIII 2011, 1 ex., zadrzewienia śródpolne, pod korą dębu [SK]; XT38 Krajkowo ad Mosina, 29 IV 2008, 1 ex., „Wyspa Krajkowska”, w spróchniałym pniu nad Wartą [SK]; XT38 Radzewice vic., 25 VII 2008, 1 ex., starorzecze Warty, w spróchniałym pniu [SK]; XU30/31 Poznań, 11 IX 2015, 1 ex., Park Cytadela, w spróchniałej kłodzie drewna [SK]; XU45 rez. „Dębina” ad Wągrowiec, 25 V 2013, 2 exx., leg. S.J. & A.B. [SK].

Opatrum (Opatrum) riparium SCRIBA, 1865

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły: 9 V 2012 (licznie), 2 V 2015 (1 ex.), 8 V 2018 (13 exx.) – łąki nad Samą, na ziemi [MB].

Opatrum (Opatrum) sabulosum sabulosum
(LINNAEUS, 1760)

Pojezierze Pomorskie: VU45 Stary Kostrzynek, 20 IV – 15 V 2009, 4 exx., murawy, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU45 rez. „Wrzosowiska Cedyńskie” ad Cedynia: 20 IV – 15 V 2009 (54 exx.), 15 V – 9 VI 2009 (2 exx.), 9 VI – 2 VII 2009 (5 exx.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.), 2 VIII – 1 IX 2009 (3 exx.), 1 IX 2009 – 6 X 2009 (1 ex.) – murawy i wrzosowiska, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU47 Raduń vic.: 20 IV – 15 V 2009 (62 exx.), 15 V – 4 VI 2009 (11 exx.), 4 VI – 2 VII 2009 (8 exx.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.), 1 IX 2009 – 6 X 2009 (1 ex.) – murawy, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU54 Gozdowice vic.: 20 IV – 15 V 2009 (14 exx.), 15 V – 9 VI 2009 (1 ex.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.), 2 VIII – 1 IX 2009 (4 exx.), 1 IX 2009 – 6 X 2009 (4 exx.) – murawy, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 Owczary vic.: 20 IV – 14 V 2009 (53 exx.), 14 V – 4 VI 2009 (9 exx.), 4 VI – 7 VII 2009 (3 exx.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.), 2 VIII – 1 IX 2009 (1 ex.) – murawy, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 rez. „Pamięcin”: 20 IV – 15 V 2009 (14 exx.), 15 V – 4 VI 2009 (8 exx.), 4 VI – 2 VII 2009 (6 exx.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.), 6 X – 2 XI 2009 (1 ex.) – murawy, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB]; VU71 Laski vic.: 20 IV – 14 V 2009 (10 exx.), 14 V – 4 VI 2009 (17 exx.), 2 VII – 1 VIII 2009 (1 ex.), 2 VIII – 1 IX 2009 (3 exx.) – murawy, w pułapki ziemne, leg. P.S. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WU20 Sieniawa ad Lubrza, 19 VIII 2005, 1 ex., nieczynne wyrobisko kopalniane, na ziemi [MB]; WU30 Boryszyn ad Lubrza, 19-20 VI 2005, 1 ex., żwirownia za wsią [MB]; XT90 Szklarka Przygodzicka, 3 IV 2016, 1 ex., w ogródku, leg. T.R. [SK]; XU04 rez. „Świetlista Dąbrowa” ad Obrzycko, 18 IV 2006, 3 exx., na leśnej drodze [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły: 9 IX 2006 (1 ex.), 12 IV 2007 (2 exx.) – tereny leśne, na drodze [MB], idem, 3-25 IV 2011, 7 exx., tereny leśne, w wyrobiskach piasku [MB]; idem, 20 V 2011, 2 exx., uprawa leśna, na ziemi [MB]; XU13 dolina Samicy ad Ruks-Młyn, 14 V 2011, 2 exx., piaszczysta skarpa nadrzeczna [MB]; XU31 Poznań-Umultowo, V 2008, 6 exx., kampus UAM, na piaszczystych brzegach trawnika [SK].

Palorus depressus (FABRICIUS, 1790)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WU72 Chalin ad Sieraków, 21 VI 2013, 1 ex., do światła [MP].

Phylan (Phylan) pilipes (HERBST, 1797)

Pobrzeże Bałtyku: VV68 Międzyzdroje vic., 4 VII 1997, 1 ex., Woliński P.N., na plaży [MB]; WA40

Ustronie Morskie, 3 VIII 2000, 10 exx., wydma szara, pod kłodą drewna, leg. P.S. [MB]; WA61 Mielno ad Koszalin, 21 VIII 1991, 1 ex., na wydmy, leg. P.S. [MB]; WA71 29 III – 3 IV 2003, 4 exx., plaża i wydmy nadmorskie [MB]; WA82 Dąbki ad Koszalin, 1 V 2014, 1 ex., na wydmy, leg. P.S. [MB].

Do niedawna dominował pogląd, że gatunkiem występującym w Polsce i krajach ościennych jest *Phylan gibbus* (FABRICIUS, 1775). Musi on jednak ulec zmianie w świetle rewizji dokonanej przez FERRERA (2013). Z analizy przedstawionej przez tego autora wynika, że gatunkiem występującym w Polsce jest *Phylan pilipes* (HBST) i wszystkie dotychczasowe stanowiska usytuowane na południowym wybrzeżu Morza Północnego i Bałtyckiego odnoszą się do tego taksonu.

Scaphidema metallicum metallicum
(FABRICIUS, 1792)

Pojezierze Pomorskie: VU45 Cedynia, 1 VI 2017, 1 ex., „Aleja Kasztanowa”, wieczorem na korze drzewa [MB]; VU46 rez. „Bielinek” ad Cedynia, 3 VI 2017, 2 exx., pod korą martwego dębu [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XU03 Szamotuły vic., 11-14 V 2009, 1 ex., dolina Samy, łąki nad-rzeczne, w pułapki ziemne [MB]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 18 IV 2010, 2 exx., tereny leśne, w wyrobiskach piasku [MB]; XU20 Poznań-Gołącin, 11 IV 1984, 1 ex., w czepak, leg. M.C. [MB].

Tenebrio molitor LINNAEUS, 1758

Pojezierze Pomorskie: VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 12 VIII 2007 (1 ex.), 27-28 VII 2008 (4 exx.), 6 VI 2011 (1 ex.), 26 VI 2011 (1 ex.), 14 VIII 2011 (1 ex.), 4-5 VII 2014 (1 ex.), 11-12 VII 2016 (2 exx.), 26 VII 2016 (1 ex.), 13 VIII 2016 (1 ex.), 27 VII 2018 (1 ex.), 8 VIII 2018 (1 ex.) – tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WV60 Biały Bór vic., 17 VII 2014, 1 ex., zrąb koło brzeziny, leg. T.R. [SK]; XV79 leśn. Róg ad Studzienice, 27 VII 1991, 1 ex., leg. P.S. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: WU30 Boryszyn ad Lubrza, 2 VII 2006, 1 ex., w domu [MB]; WU43 Krobielewko ad Skwierzyna: 10 VII 2010 (2 exx.), 26 VII 2012 (1 ex.) – tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB]; XT39 Kamionki ad Kórnik, 6 VII 2018, 1 ex., samolówka świetlna, leg. K.G. [MB]; XT90 Szklarka Przygodzicka, 30 VII 2016, 5 exx., w zbożu zmagazynowanym w pomieszczeniu gospodarczym, leg. T.R. [SK]; XU20 Poznań-Ogrody: 30 VI – 2 VII 2012 (1 ex.), 6-8 VI 2014 (1 ex.) – ogród KEOS UPP, samolówka świetlna [MB]; XU31 Poznań-Umultowo, 11 III 2011, 1 ex., w budynku UAM [SK]; XU32 leśn. Rakownia ad

Bolechowo, 29 VI 2011, 2 exx., tereny leśne, samolówka świetlna, leg. W.Ś. [MB]; YT05 Brudzew, 14 VIII 2011, 1 ex., tereny leśne, samolówka świetlna, leg. P.A. [MB].

Tenebrio obscurus FABRICIUS, 1792

Pojezierze Pomorskie: VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn, 27 VII 2018, 1 ex., tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB].

Tenebrio opacus DUFTSCHMID, 1812

Pojezierze Pomorskie: VU72 Dąbroszyn ad Kostrzyn, 20 VII 2010, 1 ex., na dębie, leg. R.W. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: XT91 Antonin, 14 III 2015, 1 ex., próchno wewnątrz dębu z żerowiskami *Cerambyx cerdo*, leg. T.R. [SK].

Tribolium castaneum (HERBST, 1797)

Pobrzeże Bałtyku: VV67 Międzyzdroje, 4 VII 1997, 1 ex., plaża [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: CD09 Bydgoszcz, 24 VI 2016, 1 ex., ul. Zarembiny, na balkonie, leg. T.R. [SK]; XU20 Plewiska ad Poznań: 15 VII 2008 (1 ex.), 15 VIII 2009 (1 ex.), 18 VIII 2010 (1 ex.), 6 VII 2015 (1 ex.), 15 VIII 2016 (1 ex.) – w budynku [SK].

Sudety Zachodnie: WS35 Lubomierz, VIII 2005, 1 ex., w mieszkaniu [SK].

Uloma (Uloma) culinaris (LINNAEUS, 1758)

Pojezierze Pomorskie: VU46 rez. „Bielinek” ad Cedynia, 3 VI 2017, 1 ex., las na skłonie wąwozu, w czepak [MB]; VU54 Czelin ad Mieszkowice: 29 VI 2009 (1 ex.), 11 VII 2009 (1 ex.) – tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB]; VU63 Kaleńsko ad Kostrzyn: 7 VII 2008 (1 ex.), 6 IX 2008 (1 ex.), 14 VII 2009 (1 ex.), 26-29 VI 2010 (2 exx.), 19 VI 2011 (1 ex.), 14 VIII 2011 (2 exx.), 28 VIII 2011 (1 ex.), 28-19 VII 2013 (3 exx.), 27 VII 2016 (1 ex.), 21 V 2018 (1 ex.), 29 VI 2018 (1 ex.) – tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB].

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT83 Datyń vic., 15 IV 2011, 1 ex., skarpa kserotermiczna, pod korą dębu [SK]; VT85 Gubin vic., 15 IV 2011, 3 exx., próchno w lesie mieszanym [SK]; WT03 leśn. Łukaw ad Łukawy, 25 VIII 2016, 1 ex., pod korą sosny [SK]; WU32 Zawarcie ad Skwierzyna: 28 VII 2009 (1 ex.), 29 VI 2010 (1 ex.), 10-15 VII 2010 (3 exx.), 29 VII 2010 (1 ex.) – tereny leśne, samolówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU72 Chalin ad Sieraków, 21 VI 2013, 1 ex., do światła [MP]; XT28 Mosina vic., 25 IV 2008, 8 exx., w spróchniałej kłodzie [SK], idem, 15 VII 2008, 1 ex.,

w pniaku sosnowym [SK]; XT29 Puszczykowo vic., 20 V 2010, 1 ex., WPN, OOŚ „Grabina Wodniczki” [SK]; XT38 Radzewice vic., 25 VII 2008, 2 exx., spróchniałe pnie na brzegu starorzecza Warty [SK]; XT39 Kątnik ad Łęczycę, 15 IV 2008, 2 exx., WPN, w próchnie leżących drzew liściastych, [SK]; XU03 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 16 V 2015, 1 ex., tereny leśne, na sągach drewna [MB]; XU23 Gołaszyn ad Oborniki, 26 V 2008, 2 exx., próchnowisko na brzegu rozlewiska Warty, leg. P.S. [SK].

Dolny Śląsk: VS96 Zgorzelec, 9 IV 2016, 2 exx., spróchniały pień dębu w parku przy ul. Górno-wiejskiej, leg. T.R. [SK].

Uloma (Uloma) rufa
(PILLER et MITTERPACHER, 1783)

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: VT83 Jezioro Wysokie ad Gubin, 26 VIII 2016, 1 ex., pod korą sosny [SK]; WT03 leśn. Łukaw ad Łukawy, 25 VIII 2016, 1 ex., pod korą sosny [SK]; WU20 Sieniawa ad Lubrza, 19 VIII 2005, 14 exx., nieczynne wyrobisko kopalni, w spróchniałym pniu sosny [MB]; WU30 Boryszyn ad Lubrza, 19-20 VI 2005, 1 ex., w wyrobiskach piasku [MB]; WU43 Krobielewko ad Skwierzyna, 8 VII 2011, 1 ex., tereny leśne, samołówka świetlna, leg. R.W. [MB]; WU62 Prusim vic., 9 VIII 2014, 1 ex., w domu [SK]; WU74 Sieraków vic., 13 VIII 2013, 1 ex., bór świeży, w próchnie sosny [SK]; XU13 Sycyn Dolny ad Szamotuły, 25 XII 2006 (2 exx.), 13 V 2007 (3 exx.) – poręba leśna, w spróchniałych pniakach sosnowych [MB]; XU24 Ludomy ad Oborniki, 14 IV 2008, 2 exx. w borze sosnowym [SK].

Podsumowanie

Większość z przedstawionych powyżej gatunków to chrząszcze szeroko rozprzestrzenione na obszarze Polski, również w jej części zachodniej (IWAN i in. 2012). Na uwagę zasługują gatunki rzadko obserwowane w tej części kraju. Przytoczone w niniejszej pracy stanowiska *Diaclina fagi* (PANZ.) potwierdzają występowanie tego gatunku w zachodniej części kraju. *Opatrum riparium* SCR. jest gatunkiem znanym współcześnie jedynie z 3 stanowisk zlokalizowanych na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (BUNALSKI i in. 2011, KONWERSKI i in. 2015). Najlicniejsza populacja utrzymuje się nadal w dolinie rzeki Samy, gdzie wiosną obserwowany bywa dosyć licznie. *Phylan pilipes* (HBST) jest znany w Polsce tylko z wybrzeża Bałtyku, co potwierdzają zaprezentowane materiały. *Tenebrio obscurus* F. i *Tenebrio opacus* DUFT. to gatunki związane głównie ze starymi drzewami i spotykane w ich pobliżu.

SUMMARY

The majority of species demonstrated above constitutes widely distributed beetles throughout the area of Poland, including its western part (IWAN et al. 2012). Worth noting are species rarely recorded from this part of the country. The localities of *Diaclina fagi* (PANZ.) presented in this work confirm the occurrence of this species in the western part of the country. *Opatrum riparium* SCR. is a species known today only from 3 localities that are situated in the Wielkopolsko-Kujawska Lowland (BUNALSKI et al. 2011, KONWERSKI et al. 2015). Its largest population still persists in the valley of Sama River, where it is observed quite numerously during the spring. *Phylan pilipes* (HBST) has been recorded in Poland only from the coast of the Baltic Sea, which is evidenced in the presented materials. *Tenebrio obscurus* F. and *Tenebrio opacus* DUFT. are species associated predominantly with old trees and hence can be also found in their vicinity.

PIŚMIENNICTWO

- BUNALSKI M., KONWERSKI SZ., PRZEWOŹNY M., RUTA R. 2011: Nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z rodziny czarnuchowatych (Coleoptera: Tenebrionidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej. Część 3: Tenebrioninae. Wiadomości Entomologiczne, **30** (4): 211-222.
- BUNALSKI M., KONWERSKI SZ., PRZEWOŹNY M., RUTA R., WAŚALA R., 2019: Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera) Zachodniej Polski. Część 19. Tenebrionidae: Alleculinae. Wiadomości Entomologiczne, **38** (3): 167-180.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1987: Cucujoidea, część 3. Katalog Fauny Polski, XXIII, **14**: 1-309.
- FERRER J. 2013: Sobre la identidad y distribución geográfica de *Phylan gibbus* (FABRICIUS, 1775) y sus presuntas sinonimias (Coleoptera, Tenebrionidae, Pedinini). Boletín de la Sociedad Entomológica Aragonesa (S.E.A.), **52**: 49-65.
- IWAN D., KUBISZ D., TYKARSKI P. 2012: Coleoptera Poloniae: Tenebrionoidea (Tenebrionidae, Boridae). Critical checklist, distribution in Poland and meta-analysis. University of Warsaw – Faculty of Biology, Natura Optima Dux Foundation, Warszawa. 480 ss.
- KONWERSKI SZ., SIENKIEWICZ P., PRZEWOŹNY M. 2015: Nowe dane o występowaniu chrząszczy z wybranych rodzin na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego. Część III. Wiadomości Entomologiczne, **34** (4): 5-19.
- LÖBL I., SMETANA A. (red.) 2008: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 5. Tenebrionoidea. Apollo Books, Stenstrup. 670 ss.
- STEBNICKA Z. 1991: Chrząszcze – Coleoptera, Czarnuchowate – Tenebrionidae, Boridae. Klucze do oznaczania owadów Polski. XIX, **91**: 1-93.

Wpłynęło: 19 listopada 2019
Zaakceptowano: 4 grudnia 2019